

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak 200405235
Arkivnr.
Saksbehandler Ivar W. Hansen

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Formannskapet	03.02.05	27/05
Bystyret	10.02.05	11/05

**Felles uttalelse til to forskjellige utredninger vedrørende regioninndeling:
* KOU 2004:1 Sterke regioner - Forslag til ny regioninndeling av Norge
* Distriktskommisjonens utredning**

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere: Jon-Ivar Nygård, Fredrikstad kommune

Vedlegg:

1. Fullstendig utgave: Felles forslag til uttalelse fra Regionrådet Nedre Glomma til to forskjellige utredninger vedrørende regioninndeling:
 - KOU 2004:1 Sterke regioner - Forslag til ny regioninndeling av Norge.
 - NOU 2004:19 Distriktskommisjonens utredning (Livskraftige distrikter og regioner – rammer for en helhetlig og geografisk tilpasset politikk).
2. Fylkesrådmannens saksframlegg i de to sakene.
3. Partienes innspill fra fylkestingets behandling 9.12.04, som gjelder begge sakene.

Sammendrag:

Regionrådet Nedre Glomma har behandlet saken 12. januar 2005 på grunnlag av forslag fra en arbeidsgruppe bestående av Ivar W. Hansen, Sarpsborg kommune og Jon-Ivar Nygård, Fredrikstad kommune. Regionrådet fattet følgende enstemmige vedtak:
Regionrådet Nedre Glomma vedtar forslag til uttalelse til de to utredningene slik det framgår av vedlegg 1, og oversender saken til Sarpsborg, Fredrikstad og Hvaler kommuner for videre behandling.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune vedtar forslaget fra regionrådet.

De to offentlige utredningene som er gjenstand for høring - KOU 2004:1 Sterke regioner, forslag til ny regioninndeling av Norge (KS v/professor Tor Selstad) og distriktskommisjonens utredning - har sterkt sammenfall i innhold og saksbehandlings-tidsløp.
Regionrådet foreslår at kommunene støtter KS' anbefaling om å samkjøre uttalelsene og avgi en fullstendig uttalelse nå også til distriktskommisjonens forslag. De to regionsakene er behandlet som én felles sak i regionrådet. Rådmannen har fulgt samme opplegg når det gjelder uttalelser fra Sarpsborg kommune.

Forslaget fra KS/Tor Selstad inneholder særlig forslag til ny regioninndeling, forslag til kriterier for regioninndeling og forslag til oppgaver for det nye regionale folkevalgte nivået.

Høringstemaene knyttet til distriktskommisjonens forslag er særlig:

- Hvilke oppgaver bør et sterkt folkevalgt regionalt nivå ha ansvaret for?
- Finansiering av oppgavene
- Oppgaver til kommunene

Generelt sett foreslår regionrådet at kommunene støtter opp om hovedinnholdet i distriktskomisjonens flertallsforslag. Særlig nevnes forslaget om "trenivåmodell" med et sterkt regionalt folkevalgt nivå og de oppgaver som er skissert for dette nivået.

Når det gjelder Tor Selstads utredning foreslår regionrådet at kommunene støtter hovedforslaget om sju regioner da man tror at dette forslaget best oppfyller hovedmålsettingene om bl.a. helhetlig politikk og vekstkraft. Østfold vil i dette forslaget tilhøre regionen Østviken sammen med Oslo og Akershus og noen kommuner i Buskerud og Oppland.

Når det gjelder oppgavene for et nytt folkevalgt regionnivå anbefaler regionrådet distriktskomisjonens forslag. Man ser imidlertid et sterkt behov for å gå mer i dybden på oppgavefordelingen i det videre arbeidet for bl.a. å konkretisere oppgavene ytterligere, avklare juridiske og økonomiske spørsmål samt trekke opp avgrensninger i forhold til kommunenes ansvar.

I tillegg har regionrådet fremmet en rekke presiserende og i noen grad avvikende forslag på enkeltpunkter, særlig med utgangspunkt i Nedre Glommas situasjon.

Utredning:

Hensikten med utredningsarbeidet og de foreslåtte løsninger kan kort oppsummeres slik:

- Behovet for en mer helhetlig politikk der ulike sektorer ses i sammenheng og trekkes i samme retning.
- Behovet for å fremme vekstkraft ved økt fokusering på innovasjon og nyskaping, og på regionale og lokale kvaliteter.

Regionrådet Nedre Glomma har behandlet saken 12. januar 2005 på grunnlag av forslag fra en arbeidsgruppe bestående av Ivar W. Hansen, Sarpsborg kommune og Jon-Ivar Nygård, Fredrikstad kommune. Regionrådet fattet følgende enstemmige vedtak:

Regionrådet Nedre Glomma vedtar forslag til uttalelse til de to utredningene slik det framgår av vedlegg 1, og oversender saken til Sarpsborg, Fredrikstad og Hvaler kommuner for videre behandling.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune vedtar forslaget fra regionrådet slik det er referert nedenfor i utredningen og i det fullstendige forslaget til uttalelse (vedlegg 1).

Det gjøres oppmerksom på at hvert enkelt av de 8 hovedpunktene i det fullstendige forslaget til uttalelse også inneholder en kort beskrivelse av utredningsforslaget. Dette betyr at det ikke er nødvendig å lese utredningene for å kunne sette seg inn i hovedtrekkene i saken.

Samkjøring av uttalelser til de to utredningene.

Det foreligger to offentlige utredninger som har sterkt sammenfall i innhold og saksbehandlings-tidsløp. Kommunal- og regionaldepartementet ber kommunene å avgi uttalelse til distriktskomisjonens forslag, generell del om distriktspolitiske virkemidler, nå (høringsfrist er 14. januar 2005).

For spørsmål som gjelder framtidig fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling / regionalisering er høringsfristen satt til 14. oktober 2005.

KS har satt høringsfrist på sin KOU 2004:1 Sterke regioner - Forslag til ny regioninndeling av Norge til 1. februar 2005. KS anbefaler kommuner og fylkeskommuner å samkjøre sine høringsuttalelser og allerede nå ta stilling til distriktskomisjonens forslag angående oppgavefordeling m.m.

Regionrådet støtter KS' anbefaling om å samkjøre uttalelsene og avgi en fullstendig uttalelse nå også til distriktskomisjonens forslag. Det er ressursbesparende og hensiktsmessig grunnet stort samsvar i tema og anbefalinger.

På denne bakgrunn ble det utarbeidet et felles saksframlegg til regionrådet. Regionrådets uttalelse er imidlertid delt i to slik at regionrådets kommuner ved sin etterfølgende behandling enkelt kan trekke ut uttalelsene til den enkelte utredning og innarbeide i to særskilte saksframstillinger, hvis dette er ønskelig.

Det er viktig å være klar over at en gjennomføring av forslagene som ligger i de to utredningene krever et omfattende og langvarig ytterligere utredningsarbeid, ikke minst for å konkretisere oppgavene og avklare en rekke juridiske og økonomiske spørsmål samt avgrensninger i forhold til kommunenes ansvar.

KOU 2004:1 Sterke regioner - Forslag til ny regioninndeling av Norge.

Utgangspunktet for KOU 2004: 1 (professor Tor Selstads utredning) er diverse vedtak i Landsstyret og Sentralstyret. Det vises spesielt til første punkt i Sentralstyrets vedtak 3. juni:

KS mener at det bør opprettes færre og større folkestyrte regioner til erstatning for dagens fylkeskommuner, gitt at det samtidig skjer en omfattende og systematisk overføring av oppgaver, ansvar og beslutningskompetanse fra staten til de nye folkevalgte regionene innenfor de politikkområder som er særlig viktige for den regionale utviklingen - og at de nye regionene sikres en finansiering som samsvarer med oppgavene. Regionene bør utgjøre naturlige, geografiske enheter.

I KOU 2004: 1 legges fram og begrunnes tre konkrete, kartfestede alternative forslag til inndeling av sterke regioner.

Distriktskommisjonens utredning.

Distriktskommisjonen (NOU 2004:19 "Livskraftige distrikter og regioner – rammer for en helhetlig og geografisk tilpasset politikk") har foretatt en gjennomgang av helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk, det vil si både "bred" og "smal" statlig politikk, som har betydning for bosetting og regional utvikling. Kommisjonen har i sin utredning lagt vekt på helhetsperspektivet, bl.a. med fokus på styringssystemenes betydning for å føre en helhetlig og geografisk differensiert politikk.

Distriktskommisjonen har kommet med konkrete anbefalinger på bl.a. følgende områder: Styringsstruktur, økt verdiskapning i viktige distriktsnæringer, økt innovasjon og nyskaping, utvikling av attraktive og livskraftige samfunn, samferdsel og annen infrastruktur og geografisk differensiering av virkemidler.

Distriktskommisjonen – og heller ikke Tor Selstad – har fremmet endelige forslag om hvordan det folkevalgte regionale nivået bør velges (f.eks. direkte valg).

Oversikt over temaer som kommunene bør uttale seg om

Nedenfor følger en oversikt over temaer som kommunene bør uttale seg om i henholdsvis

- KS - KOU 2004:1 Sterke regioner - Forslag til ny regioninndeling av Norge. (KS/KOU)
- Distriktskommisjonens utredning (DK).

Temaoversikten bygger på KS sin oversikt over aktuelle temaer når det gjelder både KS/KOU og DK. Det foreligger også en mer detaljert momentliste fra KS til fylkeskommunen med forslag til uttalelse, som ikke er lagt direkte til grunn i foreliggende forslag.

Tema
Høringstema 1 KS/KOU Hvilke oppgaver anses som særlig viktige for regional utvikling? Ta med dette utgangspunkt stilling til hvilke oppgaver regionene bør ha ansvar for.
Høringstema 2 KS/KOU Vurder kriterienes størrelse, funksjonalitet og identitet hver for seg, og avveid i forhold til hverandre. Er det andre kriterier som sett fra eget ståsted også burde vært trukket inn?
Høringstema 3 KS/KOU Tre forslag til ny regioninndeling er lagt fram: et hovedforslag med syv regioner, et alternativt forslag med fem regioner, og et alternativt forslag med ni regioner. Diskutere disse forslagene, prioriter mellom dem, begrunn prioriteringen og plasser kommunen/regionen selv i dette landskapet. Er det evt en annen inndeling som bedre vil ivareta egen kommunes, distrikts eller fylkes interesse?
Høringstema 4 KS/KOU Vurder hvordan en på beste måte kan ivareta sammenheng og helhet mellom kommunestruktur og regionstruktur.
Høringstema 1 DK Hvilke oppgaver bør et sterkt folkevalgt regionalt nivå ha ansvaret for?
Høringstema 2 DK Finansiering av oppgavene
Høringstema 3 DK Oppgaver til kommunene
Høringstema 4 DK Premisser for distriktskomisjonens forslag

Regionrådets og Sarpsborg kommunes forslag til uttalelse.

I vedlegg 1 er det til hvert enkelt høringstema gitt en forholdsvis kort oversikt over forslagene fra henholdsvis Tor Selstad (KOU 2004:1) og distriktskomisjonen. **Til slutt under det enkelte tema har regionrådet fremmet forslag til uttalelse.**

Det blir for omfattende å gjengi alle forslagene til uttalelse fra regionrådet i saksframlegget. Nedenfor gjengis derfor noen hovedpunkter med særlig fokus på forholdet regionnivå – kommunenivå:

Tor Selstads utredning; KOU 2004:1 Sterke regioner - Forslag til ny regioninndeling av Norge.

Her nevnes spesielt:

- At det er samsvar mellom Tor Selstads forslag om oppgaver til det regionale nivået og distriktskomisjonens forslag på samme punkt. Forskjellen går på at distriktskomisjonens forslag er noe mer utdypende. Se høringstema 1 KS/KOU og høringstema 1 DK.
- Regionrådet foreslår at kommunene støtter hovedforslaget om sju regioner da man tror at dette forslaget best oppfyller hovedmålsettingene om bl.a. helhetlig politikk og vekstkraft. Østfold vil i dette forslag tilhøre regionen Østviken sammen med Oslo og Akershus og noen kommuner i Buskerud og Oppland.

Forøvrig nevnes følgende presiserende eller avvikende enkeltpunkter i forslaget til uttalelse:

Høringstema 2 KS/KOU

- Med utgangspunkt i forslaget om å etablere regionen Østviken med hovedstaden som sentrum foreslås følgende uttalelse:
For å få til en balansert utvikling i en stor region som helhet, må man imidlertid sørge for at "de andre" byene og "delregionene" (for eksempel Nedre Glomma) får ta del i utviklingsarbeidet og oppgaveløsningen. Dette er også meget viktig for oppslutningen om den nye regionen. Hovedstadsområdet er i regional sammenheng i en særstilling som regionsenter med sin tiltrekningskraft, kompetanse, størrelse, landsfunksjoner m.m., men også med sosiale problemer, høye boligpriser osv. Det vil i den sammenheng være særlig aktuelt å reise spørsmålet om andre større bysamfunn i regionen (særlig Nedre Glomma) bør settes i stand til å avlaste presset på Oslo.

- *Regionrådet tror også at innbyggernes og lokalsamfunnenes kjennskap til og oppslutning om de regionale folkevalgte organene berører spørsmålet om identitet. Jo større regionene blir, jo fjernere blir politikere for innbyggerne og lokalsamfunnene. Det skal betydelig politisk kløkt til for å skape entusiasme og glød om regionnivået som folkevalgte organer. Fylkeskommunens utvikling, selv med sykehus og spesialisthelsetjenesten, opplevdes ikke som interessant nok til å demme opp for synkende valgdeltagelse.*

Høringstema 3 KS/KOU

- *Hovedstadsregionen "Østviken" er særlig begrunnet med hensynet til å danne en region som er stor nok for Oslos ekspansjon. Det understrekes av at "Østfold hører selvsagt med i denne enheten". Nedre Glomma bør med sin størrelse og beliggenhet ha en spesiell funksjon i en slik region som avlastningscenter for Oslo byområde. Stikkord er næringsutvikling/innovasjon, arbeidsmarked, utdanningsinstitusjoner, boligmarked. Samtidig vil Nedre Glomma samarbeide med Osloområdet kommuner for både å stimulere og dra nytte av utviklingspotensialet som ligger i et slikt samarbeid. Nedre Glommas kommuner har sluttet seg til "Osloalliansen" I den forbindelse vil regionrådet trekke fram følgende uttalelse fra Distriktskommisjonen: "Innenfor de nye regionene bør det legges opp til en hensiktsmessig spredning av regionale funksjoner, kompetansemiljøer og myndigheter, slik at etablering av de nye regionene ikke fører til en forsterket sentralisering på regionalt nivå".*
- *Regionrådet understreker imidlertid at det krytter seg en rekke utfordringer til en slik regionmodell. "Fylkesstemmen" forsvinner i stor grad. I stedet vil kommunene og delregionene (for eksempel Nedre Glomma) måtte være mer aktive med å tale lokale interessers sak. Videre vil den politiske representasjonen på regionnivå være langt svakere enn summen av politisk representasjon på fylkeskommunenivå.*

Distriktskommisjonens forslag

Generelt sett foreslår regionrådet at kommunene støtter opp om hovedinnholdet i distriktskommisjonens flertallsforslag. Særlig nevnes forslaget om "trenivåmodell" med et sterkt regionalt folkevalgt nivå og de oppgaver som er skissert for dette nivået.

Forøvrig nevnes følgende presiserende eller avvikende enkeltpunkter i forslaget til uttalelse:

Høringstema 1 DK

- *Regionrådet mener også at man bør vurdere spørsmålet om dagens organisering av sykehus, spesialisthelsetjenesten m.m. i helseforetak – med sitt "demokratiske underskudd" - på nytt i forbindelse med eventuell etablering av sterke folkevalgte regioner.*
- *Dersom det ikke kommer til et skifte i norsk politikk i forhold til de sentraliserende tendenser vi har sett de senere årene så synes oppgaven med å konstruere livskraftige folkevalgte regioner relativt tung. Vi trenger ikke et regionalt nivå som styres på samme måte som kommunesektoren i dag mot et stadig trangere lokalpolitisk skjønn. Et slikt prosjekt vil mislykkes.*

Høringstema 2 DK

- *Regionrådet slutter seg til KS' anbefaling med følgende tillegg: Forslaget går ut på å overføre ytterligere samfunnsutviklingsoppgaver til kommunene. Dette forutsetter at kommunenes økonomi styrkes. Det må være samsvar mellom de oppgavene kommunene pålegges og kommunenes økonomiske ressurser. Videre må inntektssystemet for kommunesektoren utvikles i en mer rettferdig retning sett fra Nedre Glomma ståsted slik at "gamle industrikommuner", som bl.a. Sarpsborg og Fredrikstad, settes i stand til å løse oppgavene som både tjenesteyter og samfunnsutvikler på en tilfredsstillende måte. Regionrådet ser også et sterkt behov for å løse samfunnsutviklingsoppgaver på "delregion-nivå" som f.eks. i Nedre Glomma. Dette kan dreie seg om lovregulerte samfunnsutviklingsoppgaver som arealplanlegging, eller hovedsakelig ikke lovregulerte oppgaver som næringsutvikling og kultur. Dette spørsmålet bør utredes nærmere i det videre arbeidet med saken.*
- *Regionrådet vil påpeke at det vil være en meget spesiell situasjon å tilhøre en region hvor Oslo utgjør det naturlige tyngdepunkt. Oslo kan bli magneten som tiltrekker seg mange oppgaver uten at det finnes klare strategier for å balansere makt internt i regionen. I det perspektivet blir større*

livskraftige kommuner / bykommuner viktig. Det kan fremskynde prosessen med sammensmelting mellom byene Sarpsborg og Fredrikstad.

- *Når det gjelder arealplanleggingen kan det bli et konfliktområde. Regionnivået vil i distriktskommisjonens forslag få ansvar for å utforme en helhetlig kommuneoverskridende arealpolitikk. Dette kan kollidere med interessene til større byregioner som Nedre Glomma. Ut fra nærhetsprinsippet bør Nedre Glomma selv ha hovedansvaret for å utvikle en samordnet og helhetlig arealpolitikk for området.*

Andre utredninger, Stortingsmeldinger m.m. som berører saksområdet.

Forslag fra Kommunestrukturprosjektet i Østfold kommer til behandling i disse dager.

Forbindelseslinjene til Distriktskommisjonens forslag og KS-utredningen er sterke - kfr. bl.a. følgende grunnlag for utredningen *"Det gjennomføres en konsulentutredning av robusthet i forhold til fremtidens utfordringer og reformbehov og fordeler/ulempes forøvrig, for eksisterende ordning, ordningen med en kommune i hver region og den mest robuste mellomøsning"*.

Med utgangspunkt i den pågående debatten om fylkeskommunen har Kommunal- og regionaldepartementet utarbeidet en faglig utredning med alternativer til dagens fylkeskommune og hvilke konsekvenser ulike modeller kan tenkes å få, lagt fram 11. oktober 2004. Det er ikke tatt stilling til hvilke modeller som er å foretrekke.

Våren 2005 legger Kommunal- og regionaldepartementet etter planen fram en stortingsmelding om regionalpolitikken. Denne vil blant annet omfatte en vurdering av fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør.

I kommuneproposisjonen som legges fram våren 2005 vil det gis en generell og helhetlig omtale av status for fylkeskommunens rolle og oppgaver.

I neste stortingsperiode (2005-2009) skal det gjennomføres en forskningsbasert evaluering av fylkeskommunen.

Miljømessige konsekvenser:

Ingen konkrete konsekvenser. Et eventuelt nytt regionalt nivå vil sannsynligvis få en rekke oppgaver av miljømessig karakter, som også vil påvirke kommunes ansvar for og arbeid med miljøspørsmål.

Økonomiske konsekvenser:

Ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunene.

Det vises imidlertid til følgende forslag til uttalelse til høringstema 2 vedrørende distriktskommisjonen: *Forslaget går ut på å overføre ytterligere samfunnsutviklingsoppgaver til kommunene. Dette forutsetter at kommunenes økonomi styrkes. Det må være samsvar mellom de oppgavene kommunene pålegges og kommunenes økonomiske ressurser. Videre må inntektssystemet for kommunesektoren utvikles i en mer rettferdig retning sett fra Nedre Glomma ståsted slik at "gamle industrikommuner", som bl.a. Sarpsborg og Fredrikstad, settes i stand til å løse oppgavene som både tjenesteyter og samfunnsutvikler på en tilfredsstillende måte.*

Rådmannens innstilling:

Sarpsborg kommune vedtar regionrådets forslag til uttalelse til de to utredningene, slik det framgår av vedlegg 1.

Behandling i formannskapet 03.02.05

Representanten Monica Gåsvatn fremmet på vegne av Fremskrittspartiet følgende forslag :
Det er nødvendig med desentralisering av makt. Men det er nødvendig kun å desentralisere makten til et lokalt nivå, ikke til et tenkt regionnivå.

Forvaltningsstruktur og oppgavefordeling

- En løsning med to folkevalgte nivåer.
- Fylkeskommunen avvikles.
- Utvikling av større kommuner som omfatter felles arbeids-, bo- og serviceområder. Disse nye primærkommunene skal overta en stor del av oppgavene fra dagens fylkeskommuner. I tillegg bør staten desentralisere nye oppgaver til disse større kommunene.
- Dagens fylkesmannsembeter kan i en fremtidig modell erstattes ved at det etableres en ny regional struktur med færre enheter, som for eksempel kan ledes av politisk oppnevnte representanter ("guvernører") for den sittende regjering. Den nye strukturen skal blant annet ha ansvaret for territoriell samordning på tvers av den statlige sektororganiseringen.
- Sammen med næringsliv, organisasjoner og kommuner bør staten inngå i regionale partnerskap for å samordne politikken, med sikte på å løse strategiske utviklingsoppgaver spesielt innenfor næringsutvikling.

Hvis det blir flertall i Stortinget for opprettelsen av et nytt folkevalgt nivå, til erstatning for dagens fylkeskommuner, bør det sekundært legges følgende premisser til grunn:

- Et eventuelt nytt folkevalgt nivå mellom stat og kommune bør innebære omfattende strukturelle endringer:
- fylkeskommunen bør avvikles
- fylkesmannsembetet bør avvikles
- en forvaltningsdomstol vurderes opprettet
- antall direktorater og tilsyn reduseres og virksomheten samordnes på regionalt nivå
- det nye regionale forvaltningsnivået tillegges primært oppgaver innenfor næringsutvikling, infrastruktur, arealutvikling og forskning.
- kommunestrukturen må endres betydelig i samsvar med ABS-områder.

Kommunalt nivå

Staten bør spille en aktiv rolle i omstrukturingsprosessen. Dette kan innebære utforming av gode insentiver, god dialog med berørte parter og fastlegging av et tidsløp før endringer skal skje. Av flere grunner er det avgjørende at prosessen ikke drar ut i tid. I løpet av neste stortingsperiode bør innholdet i eventuelle reformer være avklart.

Finansiering av de viktigste primæroppgavene i kommunene bør skje gjennom stykkprisfinansiering. I en tid hvor svært mange kommuner sliter med dårlig økonomi, vil det være formålstjenlig med et system som sikrer finansieringen av de primæroppgavene som kommunene i dag står for. En statlig stykkprisfinansiering vil også begrense det økende problemet med et voksende antall kommunale oppgaver som ikke fullfinansieres, da finansieringsansvaret for de tyngre utgiftspostene vil ligge hos staten. I et system hvor stykkprisfinansiering står sentralt vil også innbyggerne kunne få større frihet i valg av tjenester selv, noe som vil gi mer frihet til den enkelte.

Votering:

Rådmannens innstilling ble tatt opp mot forslaget fra Fremskrittspartiet. Rådmannens innstilling ble vedtatt med 8 mot 3 stemmer. (Mindretallet Frp)

Formannskapets innstilling:

Sarpsborg kommune vedtar regionrådets forslag til uttalelse til de to utredningene, slik det framgår av vedlegg 1.

Behandling i bystyret 10.02.05

Representanten Monica Gåsvatn fremmet på vegne av Fremskrittspartiet følgende forslag:

Det er nødvendig med desentralisering av makt. Men det er nødvendig kun å desentralisere makten til et lokalt nivå, ikke til et tenkt regionnivå.

Forvaltningsstruktur og oppgavefordeling

- En løsning med to folkevalgte nivåer.
- Fylkeskommunen avvikles.
- Utvikling av større kommuner som omfatter felles arbeids-, bo- og serviceområder. Disse nye primærkommunene skal overta en stor del av oppgavene fra dagens fylkeskommuner. I tillegg bør staten desentralisere nye oppgaver til disse større kommunene.
- Dagens fylkesmannsembeter kan i en fremtidig modell erstattes ved at det etableres en ny regional struktur med færre enheter, som for eksempel kan ledes av politisk oppnevnte representanter ("guvernører") for den sittende regjering. Den nye strukturen skal blant annet ha ansvaret for territoriell samordning på tvers av den statlige sektororganiseringen.
- Sammen med næringsliv, organisasjoner og kommuner bør staten inngå i regionale partnerskap for å samordne politikken, med sikte på å løse strategiske utviklingsoppgaver spesielt innenfor næringsutvikling.

Hvis det blir flertall i Stortinget for opprettelsen av et nytt folkevalgt nivå, til erstatning for dagens fylkeskommuner, bør det sekundært legges følgende premisser til grunn:

- Et eventuelt nytt folkevalgt nivå mellom stat og kommune bør innebære omfattende strukturelle endringer:
- fylkeskommunen bør avvikles
- fylkesmannsambetet bør avvikles
- en forvaltningsdomstol vurderes opprettet
- antall direktorater og tilsyn reduseres og virksomheten samordnes på regionalt nivå
- det nye regionale forvaltningsnivået tillegges primært oppgaver innenfor næringsutvikling, infrastruktur, arealutvikling og forskning.
- kommunestrukturen må endres betydelig i samsvar med ABS-områder.

Kommunalt nivå

Staten bør spille en aktiv rolle i omstrukturingsprosessen. Dette kan innebære utforming av gode insentiver, god dialog med berørte parter og fastlegging av et tidsløp før endringer skal skje. Av flere grunner er det avgjørende at prosessen ikke drar ut i tid. I løpet av neste stortingsperiode bør innholdet i eventuelle reformer være avklart.

Finansiering av de viktigste primæroppgavene i kommunene bør skje gjennom stykkprisfinansiering. I en tid hvor svært mange kommuner sliter med dårlig økonomi, vil det være formålstjenlig med et system som sikrer finansieringen av de primæroppgavene som kommunene i dag står for. En statlig stykkprisfinansiering vil også begrense det økende problemet med et voksende antall kommunale oppgaver som ikke fullfinansieres, da finansieringsansvaret for de tyngre utgiftspostene vil ligge hos staten. I et system hvor stykkprisfinansiering står sentralt vil også innbyggerne kunne få større frihet i valg av tjenester selv, noe som vil gi mer frihet til den enkelte.

Representanten Kristen Fredrik Stray fremmet på vegne av Høyre følgende forslag:

Høyre slutter seg i hovedtrekkene til de anbefalinger som er gitt i saken. Imidlertid mener Høyre at det er tilstrekkelig med to forvaltningsnivåer. Oppgavene til dagens fylkeskommuner kan i hovedsak overføres til kommunene. Det forutsettes enten et organisert samarbeid over kommunegrensene, gjerne i form av regionkonkommuner, eller en mer robust og bærekraftig kommunestruktur.

Votering:

Representanten Monica Gåsvatn (FRP) ba om at forslaget fra Fremskrittspartiet ble delt inn i to voteringer (del 1; 1. avsnitt med punktmarkeringene og del 2; 2. avsnitt med punktmarkeringer og resten av teksten).

Del 1 i forslaget fra Fremskrittspartiet ble tatt opp mot formannskapets innstilling. Formannskapets innstilling ble vedtatt med 33 mot 16 stemmer (mindretallet FRP 9, H 5, PP 2).

Høyres forslag ble tatt opp mot formannskapets innstilling. Formannskapets innstilling ble vedtatt med 33 mot 16 stemmer (mindretallet FRP 9, H 5, PP 2).

Del 2 i Fremskrittspartiets forslag ble ikke tatt opp til særskilt votering . Del 2 i Fremskrittspartiets forslag anses som en sekundær mening og ble erstattet av Høyres forslag da de to forslagene var innholdsmessig tilnærmet like.

Bystyrets vedtak:

Sarpsborg kommune vedtar regionrådets forslag til uttalelse til de to utredningene, slik det framgår av vedlegg 1.

Rett utskrift:

Dato: 11.02.2005

Oddlaug Fredriksen
Formannskapssekretær

Saken sendes saksbehandler for ekspedering / oppfølging.